

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul: parohii cl. I 20.000 Lei parohii cl. III 15.000 Lei
" cl. II 18.000 Lei particulari . . 15.000 Lei

Redactor: Prot. T. CIURUȘ

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

P. S. S. EPISCOPUL VENIAMIN

— SECRETARUL —

Prea Sfințitul meu frate Episcop Veniamin îmi e consătean. Era firesc deci să-l cunosc — dacă nu din fragedă copilărie, cel puțin din cea mai îmbujorată tinerețe. De împrietenit la toartă nu ne-am împrietenit însă decât mai târziu, căci când am intrat eu în liceu, P. S. Sa își aduna bagajele să iasă din el. (Mă va ierta că fac această destăinuire, fiindcă dela o vreme toate destăinuirile de felul acesta se iartă...) Dar odată ce-am legat, pe 'ndelete, prietenia în Sibiul nostru drag — ea n'a mai fost tulburată de nimic. A rămas trainică și caldă în toate zilele vieții noastre, fie că am viețuit în aceiași cetate, fie că chemările slujbelor noastre bisericești ne-au despărțit, uneori prin hotare din cale afară de aspre.

Amintesc acestelucruri, fiindcă statornicia și calda prietenie pe care o poți întreține cu cineva este unul dintre cele mai sigure semne ale omului cumsecade. Ea însemnează că ai de a face cu un suflet limpezit și așezat, cu un suflet luminat și curățit de flacăra sfântă a Evangheliei creștine, în stare să înțeleagă, să îngăduie, să facă dreptate, să iubească, să ierte.

E ușor să ajungi la această limpezire și așezare a sufletului tău? Mie mi se pare, dimpotrivă, că e foarte greu — mai ales în vremile de frământări, în epocile celor mai îndrăznețe răsturnări de tot felul. Tocmai de aceea, când ai izbutit să ajungi pe această culme a strădaniilor pentru desăvârșirea sufletului, să dai slavă lui Dumnezeu că ți-a ajutat să câștigi prin luptă îndelungată una dintre cele mai mari biruințe.

Omul *cum se cade* e bun oriunde îl pui la treabă. În slujba de secretar al unui așezământ mare însă el este indispensabil. Iată pricina pentru care Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae a făcut o atât de înțeleaptă alegere când, în 1921, a poftit pe Preotul Virgil Nistor

să ocupe scaunul de cinste, dar și de grea răspundere, al Secretariatului Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu.

Tânărul preot care trecuse chiar până atunci prin câteva slujbe administrative dintre cele mai importante (la Consistorul din Cluj și la Consiliul Dirigent) a dovedit, printr'o muncă jertfelnică de două decenii, că a știut să prețuiască după cum se cuvenea încrederea cu care îl cinstise marele Arhipăstor al Bisericii noastre ardeleni.

Cancelaria Părintelui Secretar era deschisă aproape la orice oră din zi pentru cei ce aveau treabă la „Consistor“ ca și pentru cei ce nu aveau nicio treabă. Jalbele le asculta cu răbdare uneori mucenicească, cererile le primea cu bunăvoință, lămuririle le da cu râvnă și pricepere, veștile neplăcute le surdina cu discreția proprie slujbei sale, iar pe cele bune le primea cu bucuria omului care — măcar din când în când — se poate și destinde.

Din cancelaria lui nimeni n'a ieșit fără sentimentul odihnit că a stat de vorbă cu un om care-și cinstește locul, încercând să facă fiecăruia atâta dreptate, câtă-i cu putință să i se facă pe temeiul legii și al bunăvoinței frățești. Cu această fire binecuvântată de Dumnezeu, nu e de mirare că Secretarul Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu a izbutit să-și facă sălaş cald în inima obștii creștinești, în mijlocul căreia a trăit.

Am spus că biroul Părintelui Virgil era deschis și pentru oamenii fără treabă la Consistor. Am înțeles „fără treabă“ oficială. În adevăr, o ceată de prieteni stăteam aici adeseori și la taifas. Dar din aceste taifasuri s'au zămislit nu puține inițiative cu bună rodnicie pentru Sfânta noastră Biserică și pentru așezămintele ei (mă gândesc mai ales la *Asociația Clerului „Andrei Șaguna“*, la *Societatea femeilor ortodoxe* și la *Reuniunea de muzică „Gh.*

Dima“). Iar în discuțiile ce se făceau asupra osebitelor probleme, cuvântul Părintelui secretar Virgil Nistor însemna totdeauna sfatul unui om înzestrat cu ceea ce se numește spirit de organizare. Și cum, mai ales de un sfert de veac încoace, Arhiepiscopia noastră sibiană a întemeiat sau a înnoit un respectabil număr de așezăminte și a organizat o serie întreagă de praznice religioase și culturale de proporții dintre cele mai impunătoare, Părintele secretar Virgil Nistor a avut des-tutele prilejuri să-și afirme priceperea și devotamentul, dând Înalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit Nicolae un foarte prețios ajutor în organizarea acestor așezăminte și praznice. Mai

ales vredniciei arătate de P. C. Sa, timp de peste douăzeci ani, în greaua slujbă de secretar arhiepiscopesc i se datorește prețuirea cu care l-a cinstit atât Înalt Prea Sfinția Sa cât și membrii Congresului Național Bisericesc cari l-au chemat în fruntea Eparhiei Caransebeșului, pe care o păstorește, de patru ani, cu înțelepciune și iubire de adevărat Părinte.

Urarea mea la împlinirea celor șaiszeci de ani ai Prea Sfințitului Episcop Veniamin se împreună cu a tuturor celor ce îl prețuesc și-i strigă: Mulți fericiți ani, iubite prieten și frate întru Hristos!

† NICOLAE
Episcopul Clujului

CREȘTINUL ȘI CRIZA

Adâncă turburare sau criza care, de un șir de ani încoace, a ajuns să cuprindă toate domeniile vieții omenești — spiritual, politic, economic, social — și care, în interval istoricește scurt, a produs două ruinate războaie mondiale, frământă mintea tuturor celor ce văd și simt gravitatea răului, dorind în acelaș timp cu tărie ca viața să se statornicească pe temelii demne de omul cel făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu și cel destinat să răsfrângă în ființa și acțiunile lui perfecțiunile dumnezeiești. Marea problemă a refacerii se ridică astfel, înaintea tuturor popoarelor, fie învingătoare, fie învinse, ca o chestiune de viață și de moarte, de salvare și de distrugere a culturii, de păstrare și de nimicire a demnității omului însuși.

Pentru noi creștinii, pentru care criza este în primul rând o criză morală și care cunoaștem atât profunzimea răului, cât și pricina lui ascunsă — anume desprinderea omului modern de izvorul prim și inepuizabil al vieții, Dumnezeu, și totala lui secularizare, cum arată pregnant și patetic filosoful Berdiaeff în lucrarea „*Un nou ev-mediu*“ sau în „*Sensul isto-*

riei“ — nu poate exista refacere adevărată și durabilă decât în *duh creștin*. Niciodată n'a fost mai necesar să se accentueze acest lucru, ca acum, când discuții asupra sortii civilizației și omului se apropie de puncte hotărtoare. Iar pentru noi Românii, a căror mucenicească și demnă istorie este țesută, întreagă, din firele credinței vii și lucrătoare și împodobită cu fructele dragostei de Dumnezeu și de aproapele, de orice neam ar fi, nu poate exista, iarăși, refacere și reconstrucție, decât în cadrul legilor esențiale, care ne-au asigurat în tot trecutul nostru ființa și demnitatea de neam creștin.

În ordine socială, refacere în duh creștin însemnează întâi și mai întâi de toate reclădire pe temelia dreptății, a dreptății pentru toți, mari și mici, fără nicio drămuire și fără nicio răstălmăcire. Mai mult, în spirit creștin, nici nu există mărimă de forță lumească, de influență sau de drept, ci exclusiv mărimă de serviciu, de datorie și de jertfă. Aceasta este dreapta hotărtoare a lui Hristos, cel care este Calea, Adevărul și Viața. Iar cerul și pământul pot să treacă, dar nu și cuvântul Domnului.

Cunoscând astfel calea spre o viață mai bună și singura bază a unei păci durabile, atât de dorită de toată lumea, să ne rugăm lui Dumnezeu ca lumina, o lumină deplină, să pătrundă în sufletul și mințile celor însărcinați cu pregătirea păcii, pentru ca înțelegând marile comandamente ale dreptății, să deschidă porțile unei perioade lungi și liniștite pentru viața lumii.

Pentru noi, e bine să ne dăm seama dintru început că sunt lucruri care stau în puterea noastră și lucruri care nu stau în puterea noastră. De aceea, fără a ne lăsa atrași în câmpul discuțiilor adesea fără capăt asupra unor lucruri care ne depășesc și a ne risipi timpul și energia în ele, să avem mai întâi tăria unui aspru și sincer examen de conștiință și, pentru a reclădi o Românie așa cum toți fiii ei buni o doresc cu îndreptățite nădejdi, să avem nefariseica mândrie de a deveni mai buni și de a trăi intens și pe de-a'ntregul viața creștină, pentru ca duhul lui Hristos să stăpânească atât în viața personală cât și în cea socială. Căci numai din convingerea tare că fiecare în parte este reconstructor al patriei sale, va răsări o viață nouă și mai bună pentru toți. Mergând pe această cale, ne îndreptăm spre izvorul veritabil al oricărei vieți demne. Iar Hristos, biruitorul veșnic al tuturor crizelor, va învinge și criza actuală, oricâte forțe ar fi pus întunericul în slujba ei. Căci El ne spune: „In lume necaz veți avea; ci îndrăzniți, eu am biruit lumea“ (Io. 16, 33).

În fața crizei, așa dar, creștinul adevărat caută să trăiască mai cu tărie viața specific creștină și încearcă să fie mai bun, adică mai creștin. Mai bun azi decât era ieri și mai bun decât alții, fără ca prin aceasta din urmă să cadă în trufie fariseică. Creștinul cunoaște adân-

curile temeiuri pentru care el este mai mult decât alții, iar prin Hristos, deasupra lumii chiar.

Intrucât creștinul a primit mai mult decât alții și întru cât înțelege mai bine decât alții, el trebuie cu necesitate să fie mai bun decât alții. Acesta este un principiu care trebuie să inspire toate ramurile de activitate ale creștinului și sunt trei motivele, scoase din însăși credința creștină, care evidențiază necesitatea imperioasă a acestui principiu: a) noblețea sufletului creștin impune creștinului de a fi mai bun; b) unirea mistică în Hristos, cu frații săi, nu-i îngăduie indiferență; c) Biserica, pentru slava ei, îi cere ridicarea peste mediocritate.

a) În concepția creștină, toate darurile reprezintă nu plată pentru merite speciale, ci mai ales datorie corespunzătoare. E ceea ce se ilustrează prin parabola talanților. Dacă creștinul face parte din familia lui Dumnezeu, el angajează prin activitatea lui onoarea acestei familii, iar demnitatea vieții lui trebuie să corespundă demnității familiei lui și frumuseții originare, recăștigată pentru el, prin jertfa lui Hristos. Dacă creștinul are ca părinte pe Dumnezeu cel desăvârșit și dacă acesta este și scopul vieții lui „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este“ (Mat. 5, 48), va putea el să uite aceasta, spunând în toată ziua: Tatăl nostru care ești în ceruri...? Mai departe, dacă creștinul este, după cuvântul Apostolului, biserica lui Dumnezeu și dacă Duhul lui Dumnezeu locuște întru el, nu va trebui el să arate întru sine, în faptele sale, reflexul strălucirii aceluia care locuște în el? (1 Cor. 3, 16). Dacă în general *noblețea obligă*, cu atât mai vărtos obligă noblețea de fiu al lui Dumnezeu. Fiind fiu al lui Dumnezeu, frate adoptiv al lui Iisus Hristos, Fiul unuia născut al Tatălui și templu

viu al Duhului Sfânt, creștinul trebuie să arate în viața lui, prin tărie, prin generozitate, prin largime de suflet, toată noblețea familiei dumnezeiești, având ca model desăvârșit perfecțiunea nesfârșită a fratelui său mai mare, Hristos. „Căci pildă am dat vouă, că precum am făcut eu, să faceți și voi“ (Io. 13, 15).

b) Întru cât trăiește, ca orice om, în societate și întrucât societatea lui adevărată este uniunea cu frații lui, în Hristos, creștinul nu poate rămâne indiferent și nesimțitor față de ceea ce se petrece în el și în jurul lui, ci trebuie să fie conștient de toate înrăuirile pe care le pot avea și cele mai neînsemnate acte ale sale. Noi suntem mlădițe, a căror viață este Hristos, suntem mădulele ale trupului mistic al cărui cap este Hristos, și fiecare mădulele contribuie la sănătatea trupului întreg sau îi produce boală. Creștinismul fundează astfel cea mai strânsă și cea mai înaltă solidaritate, făcând în permanență atent pe orice credincios al său asupra demnității și responsabilității lui frățești. Creștinul nu se poate desinteresa de mântuirea fraților săi, fără să-și periclitaze mântuirea sa proprie. Este aici fundamentul activismului creștin altruist, izvorul atâtor fapte mari, care de mai multe veacuri, au schimbat fața lumii și au imprimat adevăratei civilizații pecete creștină. Dacă creștinul își privește viața în această perspectivă, atunci nu poate lăsa ca ea să cadă în indiferență și mediocritate.

c) Creștinul trebuie să se ridice peste mediocritate și pentru a nu micșora în ochii oamenilor strălucirea Bisericii. Se știe că dușmanii Bisericii, pentru a-și justifica atitudinea, încearcă să arunce asupra Bisericii lipsa de generozitate, scăderile și inferioritatea unora dintre creștini. Falsitatea judecății lor n'are nevoie să fie dovedită; ea e evi-

dentă. Una este demnitatea creștinismului și alta a fiecărui creștin în parte. Căci, de pildă, în ce este vinovată medicina, dacă un medic e nepriceput; în ce sunt vinovate știința sau elocința, dacă există răi oameni de știință sau vorbitori slabi? Cu toate acestea, creștinul va considera slava Bisericii sale ca un motiv de a se ridica tot mai sus prin demnitate, prin caracter, prin conduită pilduitoare, pentru a nu da relei voințe prilej de nedreaptă acuză.

Realitatea de necontestat a faptelor concrete vine și ea ca o dovadă mai mult pentru susținerea că creștinul este și trebuie să fie mai bun, oricât de descurajant ar părea uneori spectacolul din jur. Puși deoparte necredincioșii și de alta credincioșii și priviți ca grupe, nu-i greu de văzut de care parte se găsesc mai mulți buni, mai devotați slujbei semenilor, mai respectuoși față de ceea ce constituie demnitatea omului ca om. Și, până în cele din urmă, nu-i cu puțință ca fapta izvorită din credință și alimentată de duhul creștin să nu învingă greutatea vremii. Credința va birui criza.

În fața crizei, deci, creștinul nu poate lua altă hotărâre decât de a fi și mai creștin. Alții, care se cred a nu fi decât lut fără suflet, ar putea încerca justificare pentru acțiuni fără suflet. Creștinul însă nu.

Prof. Dr. I. TODORAN

Frăția Ortodoxă Română Studențească.

Iubiți Colegi și Colege

Din înălțimile nepătrunse de mințile noastre slabă, se revarsă forța ce rupe cătușe și inseninează zări.

Acum ca și în trecut avem nevoie de această forță pentru ca odată cu toate biruințele să proclamăm biruința sufletului asupra celor trecătoare, sortite destrămării.

Dacă izvorul de apă vie a fost călăuzit printre noi, de ce să nu întindem mâna pentru a primi stropul hărăzit fiecăruia? Dacă raza lumi-

FOILETON

Cultură și Ortodoxie

de Prot. stavr. Dr. L. G. MUNTEANU

(Urmare)

În cazul când totuși se vorbește despre un contrast între cultură și ortodoxie sau avem de aface cu o presupunere neîntemeiată; sau concepția noastră despre cultură și ortodoxie este greșită. Cultura adevărată și ortodoxia sunt două potențe cari se armonizează perfect, se contopesc în viața omului spre acelaș scop: desăvârșirea lui. O cultură care nu poate sta alături de credință este falsă și invers. O cultură lipsită de acel unic scop, desăvârșirea vieții omenești, spre care concentric năzuiesc toate străduințele lumii, nu poate fi numită cultură. Nici o religie care disprețuește năzuințele culturale ale omului nu este o religie bună, corespunzătoare firii adânci a omului.

Din feliul în care am definit obiectul și scopul culturii omenești, precum și principiile și scopul creștinismului ortodox rezultă, că între ele nu poate fi înperechere. Deci armonia între viața culturală și ortodoxie sunt o necesitate, care trebuie să se întruchipeze în fiecare din noi. O a doua întrebare este:

Cum se realizează această armonie, între două năzuințe paralele distincte, cu scop comun, dar totuși cu o viață aparte? Rezultă ea cumva automat fără de nici o grijă specială din partea omului? Nu. Căci nu ne putem închipui o conviețuire în afară de orice contact, de orice influență reciprocă. Chiar dacă am presupune o egală intensitate inițială a celor două potențe sub influența mediului și aptitudinilor individuale, repede se accentuează o preponderență, o tendință de supra-punere din partea uneia, sau alteia din ele. Grijă principală în această permanentă tendință de dezechilibrare este restabilirea echilibrului. Desechilibrul potențelor este începutul progresului, grija

reechilibrării prin păstrarea armoniei între viața religioasă și culturală, este realizarea progresului.

Un individ cu înclinări spre o mai intensă viață religioasă, ajuns într'un mediu care promovează aceste înclinări, trebuie să năzuiască în direcția intensificării vieții culturale, ca cele două vieți din când în când să se ajungă să fie la echilibru de forțe, altcum dezvoltarea unilaterală a vieții religioase și stagnarea vieții culturale duc la bigotism. Dimpotrivă viața culturală într'un mediu cultural, cu neglijența vieții religioase, duc la ateism. Dacă aplicăm această normă generală la posibilitățile societății românești, ar trebui să constalăm o profundă înclinare spre potențarea vieții religioase. De aceea este un anahronism eliminarea preocupărilor religioase chiar și din viața păturei culte. O dovadă că multe din valorile noastre culturale contemporane nu izvorăsc din structura ființială a sufletului românesc, nu sunt un bun propriu crescut pe trunchiul vieții naționale, ci sunt marfă de împrumut. La noi posibilitățile

nătoare a fost îndreptată asupra noastră, de ce să ne întoarcem privirea dela ea? Nemăsurat mai mari sunt roadele vieții creștine, decât oste-neala dată pentru a o deprinde.

Urmăriți anunțurile F. O. R. S.-ului și veniți cu toții să înmulțim oastea celor ce luptă pentru Virtute și Adevăr. Avântul și sinceritatea tinerească ne dau siguranța unei bogate activități de binefaceri.

După însângeratele frământări al căror ecou încă nu s'a îndepărtat, ceea ce dorim este pacea, înainte de

toate pacea sufletească, înăbușirea urii și revărsarea bunătații. Dumnezeu ne va întări să mergem înainte.

F. O. R. S.-ul vă primește cu dragoste frățească și vrea să constituie pentru toți acel cadru familiar în care bunii noștri părinți ne-au îndreptat pașii spre Altar și ne-au împreunat mâinile pentru primul „Ingerel“.

Cluj, la 24 Ianuarie 1946.

Președinte:

Radu Cărpinișanu

Secretar:

Stelian Dumitrescu

APOSTOLUL DUMINECII

Slobozenia să nu fie spre sminteală

I Corinteni 8, 8 -13; 9, 1-3.

Legea noastră e legea libertății. Nouă toate ne sunt slobode, dar nu toate ne sunt spre folos. Adevărat liber nu poate fi decât un creștin deplin. În apropierea lui Hristos totul se săvârșește din voie liberă și din dragoste. Cu cât ne depărtăm de Hristos cu atât ne apropiem de sănicie, de robie. Când te lasă Dumnezeu din brațe, te prinde deavolul în ghiare. Cine nu lucrează dus de focul dragostei, lucrează împins de biciul pătimii. Dragostea ține socoteală de toate și te poartă luminat pe cărările binelui, în vreme ce patima necruțătoare și oarbă, te alungă mereu până te aruncă în prăpastie. Omul pătimas nu ține socoteală de nimeni și de nimic când e vorba să-și împlinească oarbă lui dorință. Un om plin de dragoste ține mai întâi socoteală de alții și apoi de el. Deși toate-i sunt slobode, nu săvârșește numai de acele fapte care nu vatamă pe nimeni. Aceasta o face din dragoste față de semenii săi și din dragoste față de Dumnezeu. De iubesti pe cineva cași să-și faci numai bine, fie om fie Dumnezeu. Și o mai face din credință că orice faptă are și răsplată. Și voi, de cel prin care vine sminteala. Pentru unele ca acestea creștinul cel adevărat își măsoară cuvintele și își măsoară faptele, nu cumva să smintească pe un frate al său mai mic și mai slab în credință. Căci aceleași cuvinte și aceleași fapte pentru unii pot fi spre zidire, iar pentru alții spre cădere. Sminteală se poate face nu numai cu fapte păcătoase, ci și cu fapte nevinovate. Noi știm că postul a fost rânduit de Mântuitorul Hristos ca o frână pentru poștele trupului cele păcătoase. Nu e obligat să postească un bolnav, care pentru refacerea sănătății are

trebuință de hrană cât mai bună. Un astfel de om nu e bine să mănânce în fața celor mai mici, mâncări oprite în post, mai ales când aceștia nu știu că e bolnav. „Dacă mâncarea smintește pe fratele meu, nu voi mânca în veac carne, ca să nu smintesc pe fratele meu“ — spune Sfântul Apostol Pavel.

De obicei cei mici îi socotesc pe cei mai mari mai buni de cum sunt ei în realitate. Din care pricină cei mari au datorita de-a nu înșela buna lor credință. Cei mari trebuie să fie pildă bună în toată vremea pentru cei mai mici. Toate vorbele, toate gesturile și toate faptele celor mai mari sunt măsurate, judecate și tâlmăcite în fel și chip de cei mai mici. Din această pricină ce se poate vorbi între cei de-o seamă cu tine, nu se poate vorbi între cei mai mici și mai nepricepători decât tine. Cei mai mici au dorința de-a urma celor mari întru toate. Cei de-o seamă cu tine caută mereu să te întrecă. De aceea celor mai mici trebuie să le fim mereu pildă bună și cu vorba și cu fapta. Nu cumva slobozenia noastră să le fie spre sminteală. În cazul acesta ne facem furi și ucigași de suflete. Ori Mântuitorul Hristos ne sfătuește să nu ne temem de cei ceucid trupul, ci de cei ceucid sufletul. Și ce ușor putem ajunge astfel de ucigași urgișiți de Dumnezeu. Cu o vorbă sau cu o faptă numai, putem distruge o credință și pierde un suflet. Iată de ce nu e bine să ne jucăm nici cu credința nici cu sufletul oamenilor. Căci pentru cel ce smintește pe fratele său era mai bine de nu s'ar fi născut sau dacă și-ar lega o piatră de moară de gât și s'ar arunca în apă, zice Iisus.

Când e vorba de sminteala noastră

proprie Mântuitorul ne poruncește să fim cât se poate de necruțători. De ne sminte mâna s'o tăiem. De ne smintește piciorul așșderea. Iar de ne smintește ochiul să-l scoatem. Căci e mai bine și mai folositor pentru noi să trăim ciangi, șchiopi, sau orbi, decât om întreg să ajungi în focul cel veșnic. La fel va face și Iisus cu acel mădular al Bisericii sale care

va sminti pe unul dintre cei mai mici pentru care a murit Domnul. Cel ce smintește pe un frate mai mic va fi scos din sânul Bisericii lui Hristos. Cel ce smintește nu e creștin. Cel ce smintește e fur și ucigaș.

Nici furii, nici ucigașii nu vor intra în împărăția lui Dumnezeu.

Pr. TEODOR CICEU

Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu*)

(1828—1916)

de Ț. TEODOR V. PĂCĂȚIANU

Vrednic urmaș al marelui Șaguna a fost Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu. Născut în același an, în care s'a născut antecesorul său, — cu trei luni și jumătate mai înainte decât acesta, — n'a fost înzestrat dela natură cu facultățile spirituale de care se bucura Mitropolitul Miron, dar a avut mai multă energie, mai multă râvnă întru împlinirea chemării și datorinței sale arhipăstorești, mai multă voe de muncă, și statornicie în privința realizării planurilor sale, croite pentru binele obștesc, și poate că a avut și mai mult — noroc. Ioan Meșianu a imitat pe Șaguna pe toate terenele, pe cari a putut să-și desvolte activitatea și l-a imitat cu succes. Precum Șaguna a făcut în arhidieceză tot ce a rămas în urma sa, pentru că la venirea sa în Ardeal nu a aflat aici nimica, așa și Ioan Meșianu, pus în scaunul episcopesc din Arad, în anul 1875, a făcut tot ce a rămas în urma sa, atunci când s'a mutat la Sibiu, ca Arhiepiscop și Mitropolit. Tot ce există acolo, ca instituțiune bisericească, e legat de numele episcopului Meșianu. A organizat întâi teologia și pedagogia de acolo, foarte negiiese mai înainte, dându-le puteri bune didactice; a înființat frumosul seminar din Arad, a înființat fondul preoțesc, pentru ajutorarea preoților deficienți, a văduvelor și orfanilor de preoți, a înființat tipografia diecezană din Arad, și câte alte lucruri a făcut în Arad,

*) Fragment din: Trei Mitropoliți ai Bisericii ortodoxe române din Ardeal, Andrei Șaguna, Miron Romanul și Ioan Meșianu, lucrare rămasă în manuscris gata de tipar.

cară toate îi preamăresc numele. Iar când la anul 1885 episcopul Meșianu a făcut în fața sinodului eparhial din Arad o amănunțită dare de seamă despre activitatea sa în decurs de zece ani de arhierie și despre rezultatele muncii sale, cu drept cuvânt a fost sărbătorit din partea sinodului ca un om providențial, trimis de Dumnezeu ca să facă aceea ce a făcut. Ca om dotat dela natură cu mult simț practic, a știut afla totdeauna, că neamul și biserica de ce are trebuință mai urgentă, dar a știut afla și căile și mijloacele, pentru acoperirea trebuințelor urgente.

Natural, că atunci când a devenit vacant scaunul de Arhiepiscop și Mitropolit al Sibiului, ochii opiniei publice române s'au îndreptat imediat spre laboriosul episcop al Aradului, Ioan Meșianu și de fapt el a și fost ales de urmaș al lui Miron Romanul.

Ajuns în fruntea Bisericii sale, ca Mitropolit, la o etate destul de înaintată, căci era trecut de 70 de ani, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu nu s'a dat odihnei, cum ar fi făcut altul, lăsând pe cei din jurul său să muncească, cum pot și cum vreau, ci și-a continuat și în Sibiu munca rodnică și binefăcătoare, pe care a săvârșit-o în Arad, — până la trecerea sa în lumea cealaltă, mai bună și mai liniștită. A ridicat frumoasa catedrală din Sibiu, cu ajutorul fondului inițiat de Șaguna și cu banii adunați din colecta de el întreprinsă, a reedificat seminarul „Andreian“, a înființat fondul cultural, cu menirea de a salva școa-

de realizare, amăsurat înclinărilor spirituale și mediului geografic, sunt mai multe în domeniul vieții religioase. În grija noastră de echilibrare rămâne o coordonare echitabilă în viața culturală. Potența religioasă având însă precădere firească, permanent ca influința viața culturală imprimându-i un specific care poate fi definit în formula: „cultură ortodoxă“. Viața culturală în această formulă n'avem să ne-o inchipuim ca pe o creatură, sau apendice al vieții religioase, de care aceasta s'ar putea dispensa în orice moment. Ortodoxia a fost și va rămânea un promotor al culturii naționale române, câtă vreme: ea oferă criteriul ideal de selecționare a valorilor, cari sunt obiectul îngrijirii culturale; și ajutorul ei este reclamat de însași străduința noastră culturală.

Valorile lumești ca obiect al grijei noastre culturale diferă după importanță. O cultură adevărată trebuie să observe ordinea lor ierarhică, trebuie să satisfacă acea supra și subordonare a pro-

blemelor culturale. Singurul criteriu desăvârșit al ierarhizării lor îl oferă ortodoxismul ca suprema formă de trăire a creștinismului. Din ortodoxism emană aceea lumină de obiectivă pătrundere a valorilor lumești. Prin prisma acestei lumini privită lumea dintr'o ochire distingem valorile spirituale, vecinice, de cele materiale (trecătoare). Primele se impun cu necesitate, griji omului, chiar și împotriva voinței și intereselor lui momentane. Promovarea lor condiționează direct ajungerea scopului urmărit de cultură.

Grija valorilor materiale trecătoare este mai puțin importantă, câtă vreme aceste numai indirect se ating cu scopul culturii.

Valorile materiale pot fi numai mijloace pentru scopul valorilor spirituale, condiții pentru posibilitatea celor din urmă. Străduința culturală deși se răsfrânge și asupra lucrurilor din lume, dar n'avem să cădem în greșală de a ne inchipui, că

aceste lucruri sunt obiectul culturii, ci numai condiție pentru grija valorilor spirituale.

Altruismul, iubirea largă față de semenii, față de creaturi, dreptatea, frumosul, binele sunt tot atâtea valori spirituale. Pot fi ele puse alături ca importanță, cultivării pământului, sau stăpânirii tehnice a puterilor naturii? De sigur nu, deși atât primele cât și ultimele aparțin complexului de valori încadrate în preocupările culturale. Ori lăsând ca singură rațiunea individuală să fie criteriul griji culturale, sub presiunea influințelor interne și externe să ne putem pomeni cu o inversare a ierarhizării. Atunci scopul ființial al culturii dispăre, deci nu mai poate fi vorba de cultură, ci cel mult de un progres unilateral într'o anumită direcție.

Armonizarea valorilor aparține ființei adevăratei culturii. Ortodoxismul ia sub scutul său valorile superioare în fața supracultivării celor inferioare.

(Va urma).

lele profesionale române din arhidieceză, și a făcut multe altele lucruri bune, legate toate de numele său.

În cele politice Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu și-a ales calea înțeleaptă, mijlocie. A evitat conflictele cu guvernul țării, dar nu s'a pus în conflict nici cu comitetul executiv al partidului național român, a cărui îndreptățire de a exista și funcționa a recunoscut-o, contrar părerilor antecesorului său, care de multeori luase poziție hotărâtă în contra comitetului, denegându-i dreptul de a reprezenta poporul român din patrie. N'avea de altcum niciun motiv să facă servicii guvernului, în urma legilor școlare ale acestuia, atât de păgubitoare pentru școala românească și în urma ordonanței ministeriale, prin care s'a luat poziția nedreaptă și jignitoare pentru biserică și credincioșii ei, ca la școlile maghiare de stat chiar și religia să fie propusă elevilor de legea ortodoxă română în limba maghiară, dispoziție în contra căreia bătrânul Mitropolit a luptat cu multă energie.

Pe seama „Telegrafului Român”, care trecea de foaie a Mitropolitului, a stabilit apoi, atunci, când autorul acestei cărți a primit, la începutul anului, 1901, conducerea ziarului numit, următorul program: Foaia nu e foaie guvernamentală, și n'are deci să facă servicii guvernului; dar în urma legăturilor pe care le are superioritatea bisericească cu guvernul, și n'are nici să-l atace, ci se manifeste o atitudine mai mult binevoitoare decât dușmănoasă față de el. Când însă sunt atacate interesele bisericii din partea guvernului, ele au să fie apărute cu toată bărbăția. De altă parte iarăși, foaia nu e nici organ al comitetului național, n'are să-i facă deci acestuia servicii, dar n'are nici să-l atace, pentru că e reprezentant al întregului popor român din patrie. Să-i controleze deci activitatea și numai în cazul, când se văd amenințate, prin acțiunile comitetului, interesele mari ale poporului român, să se ia poziție în contra comitetului. Aceasta a fost politica Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Meșianu. Prudență și prevedere, cum au fost toate acțiunile din lunga sa viață.

Iar după moarte, averea sa de 236.000 coroane, Mitropolitul Meșianu a testat-o bisericii, în scopul înființării unei mănăstiri de maice, care să se ocupe cu creșterea și instruirea fetițelor sărace, la fel cum sunt mănăstirile de maice catolice. Și dacă

Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu a ținut, ca și pe calea aceasta să-și eternizeze numele, a fost numai o nouă și ultimă dovadă despre iubirea sa de neam și de biserică, pe care a servit-o cu credință și cu devotament, pentru că nemurirea și-a asigurat-o prin faptele sale cele multe, cărora le-a dat întru chipare în lunga și laborioasă sa viață. Ce se atinge apoi de apărarea autonomiei bisericii, a așezămintelor ei, și peste tot a moștenirii rămase dela Șaguna: n'a stat cu nimica îndărătul antecesorului său, și întreaga românie a rămas încântată de felul cum a știut bătrânul Mitropolit Meșianu să ia poziție în contra legilor școlare ale lui Berzeviczy și Apponyi.

O biografie mai amănunțită a Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Meșianu, compusă de autorul acestei cărți, și controlată, îndreptată și îngrijită din partea răposatului Mitropolit încă pe când era în viață își așteaptă tipărirea, aflându-se manuscrisul deus la „Asociațiunea” din Sibiu, iar în cele ce urmează, vor fi date numai pe scurt momentele mai însemnate din viața acestui activ și conștiincios cap al bisericii ortodoxe române, care a căutat pe toate căile să înmulțească talantul primit dela Ziditorul său, și să întărească fortărețele naționale ale Bisericii, luate în primire dela antecesorii săi.

Mulțumită publică

Consiliul parohial din Șasa Geamăna, protopop. Lupșa, jud. Turda, pe această cale aduce cele mai călduroase mulțumiri binevoitorilor donatori din această parohie, cari în anul 1945 au înfrumusețat biserica noastră cu următoarele donații:

DI Giurgiu Vasile cu soția Ana, un acoperământ pe sf. Masă, brodat în valoare de 300.000 lei; DI secretar comunal Dăncăș Gheorghe cu soția Zinovia, un acoperământ pe sf. Masă colorat în valoare de 100.000 lei; Societatea femeilor de sub conducerea doamnelor Zinaida Preot Bârsan și învățat. Elisaveta Prația: una perdea de crepdeșin albastru la ușile împărătești, trei stihare din pânză pentru prislujnici, o pereche de sfeșnici de lemn și o icoană Învierea Domnului în ramă de bașchet, în total 30.800 lei; Dna Zinaida Preot Bârsan, o pereche de pahare din sticlă pentru flori 1900 lei; Trif-Țur Dumitru cu soția Iuliana, o tavă de porțelan pentru liti 3000 lei; DI Honcaș Pamfil, o pereche de sfeșnici de lemn pe sf. Masă și o taburetă în biserică 1500 lei și Grigore Răbulea din Valea Șesei pentru înfrumusețarea bisericii suma de 1000 Lei.

Bunul Dumnezeu să le răsplătească din darurile Sale cele bogate.

Filip Ianc Pr. Teodor Bârsan
prim-epitrop. președinte.

— Delimitarea frontierei italo-yugoslave se va face de către o comisiune formată din reprezentanții Statelor-Unite, U. R. S. S., Angliei și Franței, care se va deplasa în curând la Trieste și în provincia Venezia-Giulia.

— D. Harriman, ambasadorul Statelor-Unite la Moscova, a demisionat. În locul său a fost numit generalul Beddell-Smith, fost șef de stat major al generalului Eisenhower.

— Grevele din America mai continuă. Din cauza lipsei de oțel, lipsă pricinuită de grevă, și o parte din uzinele „Ford” și-a încetat lucrul.

— Până în Iunie, încă două milioane de bărbați și femei vor fi demobilizați din armata britanică și din serviciile auxiliare.

— Se anunță că o epidemie periculoasă face ravagii în rândurile populației din Praga. Boala se manifestă prin febră ridicată și în majoritatea cazurilor în decurs de trei zile e fatală. Populația a denumit această boală: „ciuma germană”.

— Peste o mie de notabilități din America au adresat președintelui Truman un memoriu, cerându-i să se intervină prin delegație americană ca O. N. U. să se transforme într'un guvern mondial. Memoriu declară că numai astfel poate fi scăpată lumea de distrugere prin bomba atomică.

— Olanda a propus Indoneziei un commonwealth (fedație) indo-olan-

dez, după modelul commonwealthului britanic.

— D. Byrnes, ministrul de externe al Statelor-Unite, a declarat că Uniunea Sovietelor continuă să-și revendice tutelă individuală asupra Tripolitaniei, fostă colonie italiană.

Informațiuni

— În ultimul moment ne sosește trista veste că P. C. Sa Ion Malos, vrednicul protopop al tractului Reșghin, a încetat din viață. Bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace, iar stimatei lui familii să-i dăruiască mângâiere. Vom reveni.

— La Ministerul Cultelor se lucrează la alcătuirea unei legi nouă a cultelor.

— O comisiune specială lucrează la întremirea unui nou statut al funcționarilor publici.

— La Blaj, la 11 Martie se va alege un nou mitropolit greco-unit al Blajului. Vor vota reprezentanții celor 4 dieceze (Oradea, Cluj, Lugoj și Baia-Mare) și ai arhidiecezei din Blaj. Va fi numit unul din primii trei cu mai multe voturi.

— „Biserica și Școala” (Nr. 5 din 27 Ian. 1946) publică statutele asociației „Frăția propoveduirii Sfintei Cruci”, înființată sub oblăduirea Sf. episcopii a Aradului.

— La Cluj a reapărut ziarul Patria.

PARTEA OFICIALĂ

6086/1945.

Comunicat

Referindu-ne la ordinul nostru Nr. 6086/945, trimis P. C. C. Protopopi, cu privire la lucrările de inventariere din Ardealul de Nord, prin aceasta atragem din nou atențiunea C. C. Preoți să procedeze de urgență la încheierea acestor lucrări, în conformitate cu instrucțiunile date de On. Minister al Cultelor, Serviciul inventarierii No. 56133/945.

Până la 15 Martie a. c. P. C. C. Protopopi vor înainta toate lucrările centralizate sfintei noastre Episcopii. Cluj, la 18 Februarie 1946.

NICOLAE V. Bogdan
Episcop secretar eparhial

Nr. 93/1945. 3—3

CONCURS

Pentru complectarea postului de cântăreț bisericesc din parohia Turda II, devenit vacant, prin transferarea titularului, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela data primei publicări.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat, după obținerea aprobării din partea Onor. Minister al Cultelor.
2. Folosința casei centrale și 1/2 curtea și supraedificate.
3. Sesiă cantorală 5 jugh. de calitate bună fânaș.
4. Venitele stolare din parohie.

Candidații își vor înainta, în termen, cererile însoțite de actele corespunzătoare, la Oficiul parohial Turda II, și cu prealabila aprobare, se vor putea prezenta la biserică, pentru a fi cunoscuți de credincioși.

Consiliul parohial va face apoi pro-

punerea Veneratului Consiliu Eparhial, pentru numirea celui mai corespunzător.

În co'nșelegere cu Consiliul parohial.
Pătan Pr. Emil Mureșanu
secretar. paroh.

3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cântăreț bisericesc în parohia Tg.-Mureș II, conform ord. Ven. Consiliu Eparhial Nr. 4100/1945, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial al eparhiei „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Folosința casei cantonale, 1 cameră, 1 bucătărie, 1/2 curte și supraedificatele.
3. Sesiune cantorală de 6 jug. 813 stp. și anume: 5 jug. 305 stp. din ref. agrară la Cotuș și 1 jug. 508 stp. pe hotarul Tg.-Mureșului.
4. Venitele ocazionale dela biserică și parohie.

Vor putea candida numai aceia cari au terminat școala de cântăreți și sunt calificați pentru acest post, având ca să-și prezinte cererile cu toate actele în termen legal, la oficiul parohial și cu prealabila încuviințare se vor putea prezenta în biserică, unde vor cânta și vor face cunoștință cu parohienii.

Pr. Alexandru Runcan, președinte.
Iosif Oltean, secretar.

În co'nșelegere cu oficiul protopopesic.

Pr. C. Bărdășanu
adm. protopopesic.

Nr. 6645/1946. Aprob. Din ședința Consiliului Eparhial dela 26 Ianuarie 1946.

NICOLAE V. Bogdan
Episcop secretar eparhial

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj

CRONICA EVENIMENTELOR

EXTERNE

— O. N. U. și-a încheiat prima sesiune. D. Attlee, primul ministru britanic și-a exprimat convingerea că lucrările adunării au întărit camaraderia Națiunilor Unite. Președintele O. N. U.-lui, D. Spaak, în cuvântarea de închidere, a declarat: „putem adresa lumii un mesaj de încredere și de optimism”.

— Ziarul „New-York Times” ocupându-se de rezultatele primei sesiuni a O. N. U.-lui, scrie: Făcând bilanțul sesiunii, putem constata că O. N. U. a ieșit cu autoritate crescândă. Nu s'a manifestat unitate, dimpotrivă tendințe de divizare, dar chiar aceste tendințe pot înlătura temerile națiunilor mici că cei Cinci Mari vor domina noua organizație și lumea întreagă.